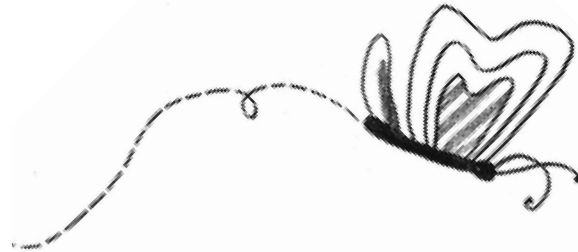

 vagódeversos

L'art antic del crit escrit

Josep Piera
dibuixos d'Amaia Arrazola

Tria i introducció de Víctor Labrado

Invitació a la poesia de Josep Piera

Josep Piera és un conciutadà nostre que fa poesia. Us el podríeu trobar al tren, llegint el diari en un bar, comprant en una botiga, al volant del seu cotxe esperant que un semàfor passe al verd... Dit això, algú potser pensarà: i si és un home tan normal i corrent, per què escriu poesia?

Potser perquè la poesia es fa des de la vida que compartim tots. I perquè ningú no sap ben bé què seria exactament un home, ni una dona, normals i corrents. De fet, per poc que ens vulguem conèixer, només que ens observem amb una mica d'atenció, prompte descobrim que tots som especials. En aquest misteri, de no saber qui som o com som, hi té principi la poesia, que és l'aventura de conèixer-se u mateix, de pensar i sentir la vida i de posar-ho en paraules, paraules ben triades i ordenades, dites en primera persona. I cada poeta ho farà a la seua manera, que no pot ser mai del tot diferent, ni exactament igual, a la dels altres poetes.

Per entendre com o per què escriu un poeta, què ens vol dir, com treballa amb les paraules, com fixa les emocions, potser cal començar, primer de tot, situant-lo en la seua època. Perquè

els poetes senten el moment històric, els versos que componen tenen sempre la marca del seu temps.

Si haguérem de precisar com ho fa Josep Piera, doncs, caldrà dir que és un poeta en actiu, actual, que ara mateix escriu i publica. La seua és una obra extensa però inacabada, que creix amb llibres nous, recents; i ben probablement l'autor n'hi afegirà encara més, en el futur. Va nàixer l'any 1947 i va començar a publicar amb 24 anys, el 1971. En aquest quart de segle que comprén la seua infantesa i la primera joventut, va esdevenir poeta. És a dir: hi va rebre el més essencial de la seua formació humana i intel·lectual. Va ser un temps de canvis històrics profunds i ràpids. Ràpids vol dir vertiginosos, com mai no s'hi havien produït abans, en la nostra història: la societat valenciana va passar d'una vida col·lectiva, en què el camp era molt important, a un predomini absolut del turisme, de la indústria i d'altres formes de l'economia moderna.

Ara bé, aquest progrés, que va ser espectacular i ben amable en molts aspectes, en va tindre alhora altres que no ho van ser tant, i uns altres que ja van ser francament inquietants: les ciutats van créixer desordenadament, d'una manera monstruosa, sovint amb suburbis de població desarrelada, de vegades amb problemes socials greus. Envoltades en molts casos de fàbriques, les ciutats es van tornar grans emissores de fums i d'aigües brutes. Una part del seu patrimoni arquitectònic, molts paisatges, espais de

cultura i de vida, van patir les conseqüències. De vegades van ser arrasats, de vegades van entrar en una lenta decadència. Aquesta era l'altra cara, ben trista, del progrés material i econòmic.

Josep Piera va nàixer en un poblet, Beniopa, menut i llaurador encara els anys 50, que ara és un barri dins de Gandia, engolit pel creixement de la gran ciutat. Aquest poble de la seua infantesa, abans enmig d'hortes i de séquies, encara que ara envoltat de construccions, avingudes i carreteres, serà per al poeta el símbol d'un món desaparegut, que només es pot viure des del record. L'altre espai de la seua infantesa serà la Drova, una vall alta, secana i verda, fonda entre muntanyes, prop de Gandia, al nord de la Safor, on passava les vacances quan l'escola tancava portes i ell podia viure el temps feliç, lliure, de l'estiu. Posada en un lloc retirat, el progrés ha respectat, almenys en gran part, la vall de la Drova. Piera té allí sa casa, hi habita hivern i estiu, des de fa molts anys, i allí escriu la seua obra. Ara i adés la vall apareix en els seus versos com un refugi personal, com una petita pàtria alhora inventada i viscuda.

Per bé que és el centre del seu món, la vall de la Drova no és, ni de bon tros, tot el seu món. El poeta Josep Piera és també un viatger. Ell mateix es va definir com a ocell d'un lloc i vividor de l'aire. Corredor empedreït, l'afany de córrer món és tan poderós en ell com el de ser i sentir-se d'un lloc. En la seua poesia, Piera en parla ara i adés: de la necessitat d'emprendre el viatge, del

goig de sentir-se viatger, lliure i disponible, passant per llocs desconeguts amb la mirada atenta.

El viatge és ric en imatges: una illa enmig de la mar, el cel i el port d'una ciutat, una música, un racó de carrer, algú que passa, l'espera d'un tren, l'incident inesperat... Aquesta diversitat d'imatges que se li presenten, successivament i incessants, troba un lloc en els seus versos. Les imatges exteriors li desperten les veus de dins, que és com Piera va definir la poesia. I ell viatja sol. S'ho estima més. La intensitat del viatge, en la seua poesia, és deguda en gran part a la solitud. També en això viatge i poesia coincideixen en ell: per a Josep Piera la poesia és sobretot solitud. Tota la vida cap en la poesia, tota mena de records poden esdevindre poema, però l'impuls poètic naix en l'aïllament del poeta.

La muntanya en flames, una malaltia patida al llit, l'evocació d'un ésser estimat que va morir, la ceguesa o la foscor, espais deserts, o poblats només per desconeguts, un ocell dalt de la branca d'un arbre sec són imatges o situacions amb què Josep Piera expressa la solitud. Fins i tot l'amor, que altres poetes ens presenten més aviat en el seu aspecte de sentiment compartit, viscut entre dos enamorats, ell, sobre l'amor, ens adverteix que la poesia ve després, quan ha passat i només és record. O desig. Perquè l'amor no té paraules, mentre dura es viu intensament, i prou. Ara bé, dit això, no es pot parlar de solitud sense suggerir,

ni que siga indirectament, el seu contrari: companyia. La poesia de Piera es fonamenta, doncs, en la tensió entre aquests dos pols oposats, la solitud i la companyia. El fet d'escriure, radicalment solitari, també és un intent de cercar la companyia dels lectors. Piera ens invita a la seua vall, una pàtria feta de records i de paraules, de versos. Ens posa només una condició: que no la toquem si no és per a estimar-la.

Antologia,
poemes de
Josep Piera

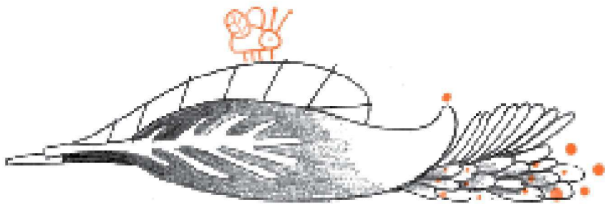

La poesia

No són veus celestials, que de lluny
endins ens parlen. Són veus estimades.
Veus de dins, veus distants, veus que diuen
un camí que ningú no sap on va.

Hi ha veus que són fanals en un carreró fosc;
com n'hi ha que són remors de llunyanies.
Hi ha veus que ens fan, i ens han fet ser, de mots.
Veus callades, veus absents, veus silencis.

La poesia són veus convertides en sons
que diuen d'on venim, on anem i qui som.

L'art antic del crit escrit (fragment)

Enamorat de l'art
antic del crit escrit
me'n berene amb pa-i-oli
cada vespre un bocí
i al meu rebost en tinc
fins al clot del silenci

que déu el guarde lluny.

La nit antiga

Talment senyor que veu cremar els seus dominis
camines per la fosca, d'ombres tèbies lluent,
poruc de tant de vent i vidre clavillant-se.

La nit, la nit antiga, ho llança tot a perdre.

Quin malefici du que el verd se'ns faça cendra?
Aquests arcaics rocams amb timbes i argelagues,
pàtria de l'home savi, ara, abandonats per sempre.

Quants odis arrasen els boscos entranyables!

Primer fou la banda acarenada de falgueres
i ara el temple –ell també consumint-se–
on els fills de la terra van créixer.

La nit, la nit antiga, ho llança tot a perdre.

L'amor, la poesia

A João Guimarães Rosa

I

L'amor
no té paraules
té carícies
té gestos
té mirades
té deliris
té gemecs.

Per això
potser
la poesia
ve després.

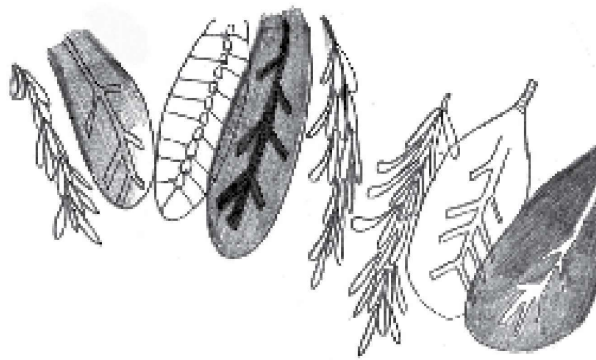
II

L'amor
no té paraules
té músiques
té penes
té dolors
té silencis
té gemecs.

Per això
també
la poesia
ve després.

III

L'amor no té paraules
no té memòria
és cos total i prou.

Nocturn

El vent fosc ha tirat a terra una munió de pinyes seques provinents dels pinars veïns, convertits per l'abandó en resseques selves salvatges. Quan n'he vist l'enramada, he agafat un cabàs vell de llata, pura artesanía del lloc, i he eixit a arreplegar-ne unes quantes; semblaven mòmies de flors. N'hi havia infinites, com en un cementeri. Aprofitaran –m'he dit– per a encendre la llar. Pinya a pinya, he omplit el cabàs. M'he sentit com els primitius pobladors d'aquesta vall. Un recollidor dels fruits del temps.

Després del vendaval, les pinyes seques.
Com un regal dels déus o un manà del bosc.
El poeta, amb les velles paraules
fa com jo amb les pinyes seques:
les recull dels erms oblidats
i, en venir la nit freda, fetes flames
li escalfen les mans i l'ànima alhora.
I li canten. I l'encanten. Com ara
fan en la llar del foc les pinyes seques.